

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1994-1995**

27 FEBRUARI 1995

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld

MEMORIE VAN TOELICHTING**Toelichting bij de artikelen****Artikel 1**

Het begrip «witwassen van geld», zoals omschreven door artikel 3 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, is toepasselijk op geld of activa die voortkomen uit een misdrijf dat in verband staat met terrorisme, georganiseerde misdaad, illegale drughandel, illegale handel in wapens, goederen en koopwaren, handel in clandestiene werkkrachten, mensenhandel, illegaal gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of produktie-stimulerende werking of illegale handel in dergelijke stoffen.

Het wetsvoorstel, dat werd ingediend door de heren Canon en Gilles (Kamer, nr. 1463/1 — 93/94) en op 1 juli 1994 door de Kamer is aangenomen, heeft tot doel daar het witwassen voortkomend uit een misdrijf in verband met illegale handel in menselijke organen aan toe te voegen. Voorkeur wordt gegeven

SÉNAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1994-1995**

27 FÉVRIER 1995

Projet de loi modifiant la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux

EXPOSÉ DES MOTIFS**Commentaire des articles****Article 1**

La notion de blanchiment de capitaux définie par l'article 3 de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux s'applique aux capitaux ou aux biens qui proviennent de la réalisation d'une infraction liée au terrorisme, à la criminalité organisée, au trafic illicite de stupéfiants, au trafic illicite d'armes, de biens et de marchandises, au trafic de main-d'œuvre clandestine, au trafic d'êtres humains, à l'exploitation de la prostitution, à l'utilisation illégale chez les animaux de substances à effet hormonal, à effet anti-hormonal, à effet beta-adrénergique ou à effet stimulateur de production ou au commerce de telles substances.

La proposition de loi déposée par MM. Canon et Gilles (Chambre, n° 1463/1 — 93/94), adoptée par la Chambre le 1er juillet 1994 tend à y ajouter le blanchiment provenant d'une infraction liée au trafic illicite d'organes humains. Dans un souci de concordance avec la terminologie utilisée par la loi du 13 juin 1986

aan de woorden « illegale handel in menselijke organen of weefsels », overeenkomstig de terminologie die in de wet van 13 juni 1986 betreffende het wegnemen en transplanteren van organen wordt gebruikt.

Met het oog op een doeltreffender bestrijding van de zwaarste vormen van economische en financiële delinkwentie, wordt er voorgesteld in het toepassingsgebied van de wet van 11 januari 1993 eveneens het witwassen onder te brengen dat voortvloeit uit misdrijven, die behoren tot de bevoegdheid van de Centrale dienst voor de bestrijding van de georganiseerde economische en financiële delinkwentie (C.D.G.E.F.I.D.), ingesteld door de richtlijn nr. 93/1 van 9 juni 1993 van de minister van Justitie en opgenomen in de algemene politiesteundienst, opgericht bij koninklijk besluit van 11 juli 1994:

— fraude ten nadele van de financiële belangen van de Europese Unie;

— ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procédés van internationale omvang worden aangewend;

— beursmisdrijf en onwettig openbaar aantrekken van spaargelden;

— financiële verplichting.

Deze criminele activiteiten vielen reeds onder het toepassingsgebied van de wet van 11 januari 1993 voor zover zij zich in het kader van de georganiseerde misdaad situeerden of een illegale handel in goederen of koopwaren uitmaakten.

Teneinde ten behoeve van de financiële ondernemingen de gevallen te verduidelijken waarvoor een melding verplicht is, lijkt het aangewezen deze vormen van criminaliteit uitdrukkelijk in de wet te vermelden.

In antwoord op de opmerkingen van de Raad van State, herinnert de Regering eraan dat de wet van 11 januari 1993 niet specifiek verwijst naar één of andere bepaling van het Strafwetboek of van de bijzondere wetten, maar op meer algemene wijze verwijst naar vormen van criminaliteit die worden omschreven door termen uit het courante taalgebruik in hun gewone betekenis te gebruiken. De redenen van deze keuze zijn uitvoerig uiteengezet in de voorbereidende werken van deze wet. Zo « moeten de beoogde financiële ondernemingen en personen zich geen vragen stellen over het feit te weten of er inbreuk is op een specifieke bepaling van het Strafwetboek — zij zijn trouwens niet gewapend om dit te onderzoeken —, maar wel over het feit te weten of zij te maken hebben met een bepaald type van criminaliteit, of van misdadiger ». Overigens heeft men rekening gehouden met het feit dat deze vormen van criminaliteit minder gekenmerkt zijn door de daden dan door de context waarin deze daden worden gepleegd. Dit zijn de voornaamste redenen waarom de Regering en de wetgever het advies dat de Raad van State heeft gege-

sur le prélèvement et la transplantation d'organes, il est préférable de viser le trafic illicite d'organes ou de tissus humains.

Pour renforcer la lutte contre les formes les plus graves de la criminalité économique et financière, il est proposé d'inclure dans le champ d'application de la loi du 11 janvier 1993, le blanchiment des infractions qui sont de la compétence de l'Office central de lutte contre la délinquance économique et financière organisée (O.C.D.E.F.O.), institué par la directive n° 93/1 du 9 juin 1993 du ministre de la Justice et intégré au service général d'appui policier, créé par l'arrêté royal du 11 juillet 1994:

— la fraude au préjudice des intérêts de l'Union européenne;

— la fraude fiscale grave et organisée qui met en œuvre des mécanismes complexes ou qui use de procédés à dimension internationale;

— le délit boursier et l'appel public irrégulier à l'épargne;

— l'escroquerie financière.

Ces activités criminelles tombaient déjà dans le champ d'application de la loi du 11 janvier 1993 lorsqu'elles s'inséraient dans le cadre de la criminalité organisée ou qu'elles comportaient un trafic illicite de biens ou de marchandises.

Afin de clarifier à l'égard des organismes financiers les cas pour lesquels une déclaration est obligatoire, il a paru nécessaire de viser expressément ces formes de criminalité dans la loi.

En réponse aux observations formulées par le Conseil d'État, le Gouvernement rappelle que la loi du 11 janvier 1993 ne se réfère pas de manière spécifique à telle ou telle disposition du Code pénal ou des lois particulières, mais renvoie de manière plus générale à des formes de criminalité déterminées, en utilisant des termes du langage courant, dans leur sens commun. Les raisons de ce choix ont été longuement développées dans les travaux préparatoires de cette loi. Ainsi, « les organismes financiers ou les personnes visés ne doivent pas s'interroger sur le fait de savoir s'il y a infraction à telle disposition spécifique du Code pénal ou d'une législation particulière — ils ne sont d'ailleurs pas armés pour procéder à un tel examen —, mais bien sur le fait de savoir s'ils ont affaire à tel type de criminalité, à tel ou tel type de criminel ». Par ailleurs, on a tenu compte du fait que ces formes de criminalité ne se caractérisent pas tant par les actes qui les manifestent que par le contexte dans lequel ces actes sont commis. Telles sont les principales raisons pour lesquelles le Gouvernement et le législateur n'ont pas suivi sur ce point l'avis que le

ven over het ontwerp dat de wet van 11 januari 1993 is geworden, op dit punt niet hebben gevolgd (Parl. besch. Senaat, 468/1, B.Z. 1991-1992, memorie van toelichting, blz. 8).

De fraude ten nadele van de financiële belangen van de Europese Unie is een welbekend crimineel verschijnsel. Men dient deze fraude te begrijpen in de zin van het nieuwe artikel 209A, eerste lid, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, dat luidt als volgt: « De Lid-Staten nemen ter bestrijding van fraude waardoor de financiële belangen van de Gemeenschap worden geschaad, dezelfde maatregelen als die welke zij treffen ter bestrijding van fraude waardoor hun eigen financiële belangen worden geschaad. ». De belangrijkste maatregelen komen voor in de wet van 7 juni 1994 tot wijziging van het koninklijk besluit van 31 mei 1993 betreffende de verklaringen te doen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen van elke aard, die geheel of gedeeltelijk ten laste van de Staat zijn, dat het koninklijk besluit betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen is geworden.

Er dient te worden opgemerkt dat de ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procédés van internationale omvang worden aangewend, onder meer de inbreuken op de artikelen 73 en 73bis van het B.T.W.-Wetboek omvat en inzonderheid de misdrijven die gemeenzaam « carrousels » worden genoemd.

Het is evenwel onmogelijk in de tekst zelf van de wet op exhaustieve wijze de artikelen van de verschillende fiscale codes op te sommen, die kunnen worden overtreden.

Deze verwijzingen zouden trouwens het begrip zelf van ernstige en georganiseerde fiscale fraude niet ophelderen.

Het is veeleer aangewezen hier de criteria te preciseren van de ernst en de organisatie waaraan het strafrechtelijk strafbare fiscale misdrijf moet beantwoorden, om in het toepassingsveld van de wet te vallen.

Het is zo dat de ernst van de fraude inzonderheid kan blijken niet alleen uit de aanmaak en het gebruik van valse documenten of uit het omkopen van openbare ambtenaren, maar vooral ook uit de omvang van de schade berokkend aan de openbare Schatkist en de aantasting van de sociaal-economische orde.

Van zijn kant wordt het criterium van de organisatie van de fraude inzonderheid gekenmerkt door het gebruik van schermvennootschappen, stromannen, juridisch complexe constructies, talrijke bankrekeningen die worden gebruikt voor internationale geldtransferten.

Deze elementen preciseren eveneens de internationale dimensie van de fraude.

Conseil d'État avait rendu sur le projet devenu loi du 11 janvier 1993 (Doc. parl., Sénat, 468/1, S.E. 1991-1992, exposé des motifs, p. 8).

La fraude au préjudice des intérêts financiers de l'Union européenne est un phénomène criminel bien connu. Il faut l'entendre au sens de l'article 209A, alinéa 1er, nouveau du Traité instituant la Communauté européenne selon lequel: « Les États membres prennent les mêmes mesures pour combattre la fraude portant atteinte aux intérêts financiers de la Communauté que celles qu'ils prennent pour combattre la fraude portant atteinte à leurs propres intérêts financiers. ». Les principales mesures sont prévues par la loi du 7 juin 1994 modifiant l'arrêté royal du 31 mai 1933 concernant les déclarations à faire en matière de subventions, indemnités et allocations de toute nature, qui sont, en tout ou en partie, à charge de l'État, devenu l'arrêté royal concernant les déclarations à faire en matière de subventions, indemnités et allocations.

Il y a lieu de préciser que la fraude fiscale grave et organisée qui met en œuvre des mécanismes complexes ou qui use de procédés à dimension internationale inclut notamment les infractions aux articles 73 et 73bis du Code de la T.V.A., plus particulièrement s'il s'agit de délits communément dénommés carrousels.

Il est toutefois impossible de reprendre dans le texte de la loi lui-même de manière exhaustive l'énumération des articles des différents codes fiscaux auxquels il peut être contrevenu.

Ces références n'apporteraient d'ailleurs pas d'éclaircissement en ce qui concerne la notion même de fraude fiscale grave et organisée.

Il s'indique plutôt de préciser ici les critères de gravité et d'organisation auxquels doit répondre l'infraction fiscale pénalement punissable pour tomber dans le champ d'application de la loi.

C'est ainsi que la gravité de la fraude peut résulter notamment non seulement de la confection et de l'usage de faux documents ou du recours à la corruption de fonctionnaires publics, mais surtout de l'importance du préjudice causé au Trésor public et de l'atteinte portée à l'ordre socio-économique.

Le critère d'organisation de la fraude peut, quant à lui, se définir notamment par rapport à l'utilisation de sociétés écrans, d'hommes de paille, de constructions juridiques complexes, de comptes bancaires multiples utilisés pour des transferts internationaux de capitaux.

Ces éléments précisent également la dimension internationale de la fraude.

De beursmisdrijven vormen een voldoende gekarakteriseerde vorm van criminaliteit. Het gaat om overtredingen van de wetgeving op de financiële transacties en de financiële markten, waaronder het misbruik van voorwetenschap en de koersmanipulatie voorkomen. Samen met het onwettig openbaar beroep op het spaarwezen, behoren zij tot de ernstige vormen van de economische en financiële criminaliteit. De cel voor financiële informatieverwerking heeft recentelijk aan het parket een dossier bezorgd met ernstige aanwijzingen van het witwassen van geld voor een bedrag van meer dan 800 miljoen frank, afkomstig van dergelijke misdrijven, die werden gepleegd in het kader van de georganiseerde misdaad. Het is nodig de opsporing van het witwassen van de opbrengst van deze misdrijven mogelijk te maken, zelfs als ze buiten zo'n kader worden gepleegd.

Op dit vlak dient men erover te waken de werking van de bevoegde overheden, meer in het bijzonder deze van de Commissie voor het bank- en financieelwezen en van de cel voor financiële informatieverwerking, zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.

Er dient inderdaad te worden onderstreept dat de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten aan de Commissie voor het bank- en financieelwezen een taak van administratieve politie heeft toevertrouwd ter opsporing van dit type misdrijven. Deze opdracht heeft ertoe geleid dat de Commissie voor het bank- en financieelwezen een groot aantal dossiers heeft doorgestuurd naar de Procureur des Konings. De verplichting in hoofde van de financiële ondernemingen de gevallen van witwassen van geld afkomstig van dergelijke misdrijven te melden zou een bijkomende steun kunnen betekenen voor de bestrijding van de beursmisdrijven en desgevallend de door de Commissie aan het parket bezorgde dossiers kunnen verrijken door toevoeging van gegevens over de opbrengst van de opgespoorde misdrijven. Bovendien zou de tussenkomst van de cel de opsporing en vervolging mogelijk maken van in België gestelde daden van witwassen van de opbrengst voortkomend uit in het buitenland gepleegde beursmisdrijven, waarvan de nationale controle-overheid niet op de hoogte is.

Financiële oplichting is elke oplichting, waarbij de dader op enigerlei wijze gebruik maakt van het financiële stelsel om het misdrijf te plegen. Dit omvat niet alleen de oplichtingen, waarvan de financiële instellingen het slachtoffer zijn, maar ook deze waarvan zij ongewild het instrument zijn.

Om al te veelvuldige aanpassingen van de bevoegdheid van de cel te vermijden, die de goede werking van het systeem zouden kunnen verstoren, is het aangewezen na te gaan of er geen andere vormen van ernstige criminaliteit moeten worden opgenomen, ook al kaderen zij niet in de georganiseerde

Les délits boursiers constituent une forme de criminalité suffisamment caractérisée. Il s'agit des infractions à la législation relative aux opérations et aux marchés financiers, parmi lesquelles figurent le délit d'initié et la manipulation des cours. Ils font partie, avec les appels publics irréguliers à l'épargne, des formes graves de criminalité économique et financière. La cellule de traitement des informations financières a récemment transmis au parquet un dossier révélant des indices sérieux de blanchiment de capitaux pour plus de 800 millions de francs, provenant de délits de cette nature, commis dans le cadre de la criminalité organisée. Il s'impose de permettre la détection du blanchiment du produit de ces infractions même si elles sont commises en dehors d'un tel cadre.

Dans ce domaine, il faudra veiller à coordonner au mieux l'action des autorités compétentes, en particulier celles de la Commission bancaire et financière et de la cellule de traitement des informations financières.

Il faut, en effet, souligner que la loi du 4 décembre 1990 relative aux opérations financières et aux marchés financiers a confié à la Commission bancaire et financière un rôle de police administrative permettant la détection de ce type de délits. Ce rôle a conduit la Commission bancaire et financière à transmettre un nombre important de dossiers au Procureur du Roi. L'obligation pour les organismes financiers de dénoncer les cas de blanchiment de fonds provenant de tels délits pourrait permettre de renforcer le dispositif de lutte contre les délits boursiers et d'enrichir le cas échéant les dossiers transmis au parquet par la Commission, par l'apport d'éléments relatifs au produit des infractions détectées. En outre, l'intervention de la cellule pourrait permettre de détecter et de poursuivre le blanchiment en Belgique du produit de délits boursiers commis à l'étranger dont l'existence ne serait pas connue de l'autorité de contrôle nationale.

L'escroquerie financière est celle dont l'auteur utilise d'une quelconque façon le système financier en vue de la commettre. Ceci vise non seulement les escroqueries dont sont victimes les organismes financiers, mais aussi celles dont ils sont l'instrument involontaire.

Afin d'éviter des modifications fréquentes des compétences de la cellule, qui peuvent perturber le bon fonctionnement du système, il a paru nécessaire d'examiner si d'autres formes de criminalité grave ne devraient pas également être visées, même si elles ne s'inscrivent pas dans le cadre de la criminalité organi-

misdaad. Daarom wordt er voorgesteld de lijst uit te breiden tot het witwassen van geld dat voortkomt uit een misdrijf in verband met omkoping van openbare ambtenaren (art. 246 en volgende van het Strafwetboek), gijzeling (art. 347bis van het Strafwetboek), diefstal of afpersing met geweld of bedreiging (art. 468 en volgende van het Strafwetboek) en bedrieglijke bankbreuk (art. 489, derde lid, van het Strafwetboek). De Regering is van oordeel dat zij door de opname van deze criminele activiteiten alle vormen van ernstige misdaad bestrijkt waarvoor de medewerking van de financiële sector verantwoord is.

De Regering blijft met dit voorstel tot uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet van 11 januari 1993 waken over de handhaving van het door de wetgever gewilde evenwicht, dat de voorwaarde is voor de doeltreffendheid van het systeem. Het is immers van belang dat de opdracht van de cel, die er in bestaat enkel de dossiers met betrekking tot het witwassen van de opbrengst van de meest ernstige vormen van misdadigheid aan het parket te bezorgen, behouden blijft.

Aldus schikt de Belgische wet zich zowel naar de richtlijn nr. 91/308/E.E.G. van 10 juni 1991, als naar de aanbevelingen van de Financiële Actiegroep (F.A.G.).

De richtlijn legt inderdaad de medewerking van de financiële sector op wanneer het witwassen betreft dat voortspuit uit handel in verdovende middelen, alsook uit alle andere misdadige activiteit als zodanig omschreven door elke lidstaat. De zesde overweging van de richtlijn beoogt de opbrengst van andere misdadige activiteiten, waarvan de georganiseerde misdaad en het terrorisme bij wijze van voorbeeld worden aangehaald. Het komt dus elke lidstaat toe zijn eigen omschrijving van misdadige activiteit vast te leggen.

Ook de aanbevelingen van de F.A.G. maken het mogelijk «het witwassen van activa met betrekking op alle ernstige misdrijven en/of op alle misdrijven waaruit een belangrijke opbrengst voortvloeit» te beogen.

Tenslotte dient te worden opgemerkt dat in de meeste gevallen de financiële ondernemingen niet in staat zijn te achterhalen welk misdrijf aan de basis ligt van de ongebruikelijke verrichtingen, die zij vaststellen en die vermoedens van witwassen doen rijzen.

Enkel de grondige ontleding door de cel, die in dat opzicht over uitgebreide bevoegdheden beschikt, zal de band tussen de gemelde verrichting en een door de wet beoogde misdaadvorm kunnen blootleggen. De beperkende opsomming van deze misdrijven door de wet waarborgt dat enkel het witwassen van geld en activa, voortkomend uit de ernstigste vormen van criminaliteit, door de cel wordt doorgegeven aan de Procureur des Konings.

sée. C'est pourquoi il est proposé de viser également le blanchiment de fonds provenant d'une infraction liée à la corruption de fonctionnaires publics (art. 246 et suivants du Code pénal), à la prise d'otages (art. 347bis du Code pénal), au vol ou à l'extorsion commis à l'aide de violences ou de menaces (art. 468 et suivants du Code pénal) et à la banqueroute frauduleuse (art. 489, alinéa 3, du Code pénal). En incorporant ces activités criminelles, le Gouvernement estime avoir ainsi visé l'ensemble des formes de criminalité grave justifiant la collaboration du secteur financier.

En proposant cette extension du champ d'application de la loi du 11 janvier 1993, le Gouvernement veille à maintenir l'équilibre voulu par le législateur qui constitue la condition de l'efficacité du dispositif anti-blanchiment mis en place par cette loi. Il importe, en effet, de conserver à la cellule sa mission de transmettre au parquet les dossiers ne concernant que le blanchiment du produit des formes les plus graves de la criminalité.

En ce faisant, la loi belge se conforme tant à la directive n° 91/308/C.E.E. du 10 juin 1991 qu'aux recommandations du Groupe d'action financière (G.A.F.I.).

En effet, la directive impose la collaboration du secteur financier pour le blanchiment découlant du trafic de stupéfiants, ainsi que de toute autre activité criminelle définie comme telle par chaque État membre. Le sixième considérant de la directive vise le produit d'autres activités criminelles, la criminalité organisée et le terrorisme étant cités à titre exemplatif. Il appartient donc à chaque État d'adopter sa propre définition d'activité criminelle.

Les recommandations du G.A.F.I. permettent aussi de viser «le blanchiment de capitaux se rapportant à toutes les infractions graves et/ou à toutes les infractions qui génèrent un montant important de produits».

Il convient enfin d'observer que dans la majorité des cas les organismes financiers ne sont pas à même de connaître l'infraction sous-jacente aux opérations inhabituelles qu'ils constatent et pour lesquelles existent des soupçons de blanchiment.

Seule l'analyse approfondie par la cellule, qui dispose à cet égard de pouvoirs étendus, permettra de découvrir le lien entre l'opération dénoncée et l'une des formes de criminalité visée par la loi. L'énumération limitative de ces infractions par la loi assure que seul le blanchiment de capitaux et de biens provenant des formes les plus graves de criminalité soit dénoncé par la cellule au Procureur du Roi.

De Regering heeft in verband met de eventuele uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet van 11 januari 1993 het advies gevolgd dat de cel voor financiële informatieverwerking heeft uitgebracht in antwoord op het verzoek, geformuleerd in het globaal plan voor de werkgelegenheid, het concurrentievermogen en de sociale zekerheid van 17 november 1993, punt 1.3.9. van hoofdstuk III. Dit advies steunt op de door de cel verworven ervaring na een jaar operationele activiteit.

Artikelen 2 en 4

De artikelen 17, § 2, en 21 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld bieden de cel voor financiële informatieverwerking de mogelijkheid inlichtingen te ontvangen van de controle- of toezichthoudende overheden van de in artikel 2 beoogde ondernemingen of personen of van buitenlandse instellingen met opdrachten van dezelfde aard als die van de cel.

Met het oog op de doeltreffendheid van het stelsel dat deze wet instelt, lijkt het noodzakelijk de draagwijdte van de bepalingen van deze wet betreffende de verwerking van voornoemde informatie door de cel beter te definiëren.

Tenslotte, wat betreft de formulering van de professionele onverenigbaarheden voor de leden van de cel voor financiële informatieverwerking dient de term «functie» bij de in artikel 2 van deze wet beoogde ondernemingen of personen te worden vervangen door de preciesere formulering, gebruikt in artikel 27 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

Artikel 3

Volgens het huidige artikel 3, § 2, van de wet van 11 januari 1993 is de herkomst van geld of activa illegaal wanneer deze voortkomen uit een misdrijf dat in verband staat met illegale drughandel, illegale handel in wapens, goederen en koopwaren, handel in clandestiene werkrachten, mensenhandel of exploitatie van de prostitutie, illegaal gebruik bij dieren van stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergetische of produktie-stimulerende werking of illegale handel in dergelijke stoffen. Artikel 1 van het ontwerp van wet wil deze lijst van materies nog verder aanvullen. Het is dus noodzakelijk gebleken dat de cel voor financiële informatieverwerking inlichtingen vatbaar voor verder onderzoek kan ontvangen niet alleen van politiediensten, maar ook van de administratieve diensten van de Staat, bevoegd voor deze materies.

Le Gouvernement a suivi l'avis sur l'extension éventuelle du champ d'application de la loi du 11 janvier 1993, émis par la cellule de traitement des informations financières en réponse à la demande formulée dans le plan global pour l'emploi, la compétitivité et la sécurité sociale du 17 novembre 1993, point 1.3.9. du chapitre III. Cet avis se fonde sur l'expérience acquise par la cellule après un an d'activité opérationnelle.

Articles 2 et 4

Les articles 17, § 2, et 21 de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux permettent à la cellule de traitement des informations financières de recevoir des informations provenant des autorités de contrôle ou de tutelle des organismes et personnes visés à l'article 2 de cette loi, ainsi que des organismes étrangers remplissant des fonctions similaires aux siennes.

Dans un souci d'efficacité du système mis en place par cette loi, il a paru nécessaire de préciser la portée des dispositions de celle-ci quant au traitement des dites informations par la cellule.

Enfin dans l'énoncé des incompatibilités professionnelles applicables aux membres de la cellule de traitement des informations financières, il y a lieu de remplacer le terme «fonctions» exercées dans les organismes ou chez les personnes visés à l'article 2 de cette loi par la terminologie plus précise utilisée à l'article 27 de la loi du 22 mars 1993 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit.

Article 3

Selon l'actuel article 3, § 2, de la loi du 11 janvier 1993, l'origine des capitaux est illicite lorsque ceux-ci proviennent de la réalisation d'une infraction liée au trafic illicite de stupéfiants, d'armes, de biens, de marchandises, de main-d'œuvre clandestine ou d'êtres humains ou à l'exploitation de la prostitution, à l'utilisation illégale chez les animaux de substances à effet hormonal, à effet antihormonal, à effet beta-adrénergique ou à effet stimulateur de production, ou au commerce illégal de telles substances. L'article 1er du projet de loi tend à compléter cette liste de matières. Il a donc paru nécessaire de permettre à la cellule de traitement des informations financières de se faire communiquer les renseignements susceptibles d'être détenus non seulement par les services de police, mais aussi par les services administratifs de l'État compétents en ces diverses matières.

Artikel 5

Daar de cel een beroep kan doen op externe deskundigen, is het aangewezen deze laatste uitdrukkelijk aan het beroepsgeheim dat van kracht is voor de leden van de cel en haar personeel, te onderwerpen.

Gelet op de opsporingsbevoegdheden die de controle- en toezichthoudende overheden van de aan de wet van 11 januari 1993 onderworpen financiële ondernemingen bezitten en opdat deze overheden over de nodige inlichtingen zouden beschikken om hun bevoegdheden te kunnen uitoefenen, is het aangewezen dat de cel voor financiële informatieverwerking deze overheden op de hoogte brengt wanneer zij aan het parket aangifte heeft gedaan van feiten van witwassen van geld of activa, die voortkomen uit een misdrijf waarvoor deze overheden een opsporingsbevoegdheid hebben.

Artikel 6

Krachtens artikel 8 van de richtlijn 89/592 van 13 november 1989 tot coördinatie van de voorschriften inzake transacties van ingewijden, moet de toezichthoudende overheid kunnen antwoorden op verzoeken om inlichtingen vanwege buitenlandse overheden, bevoegd voor dit type misdrijf. Daartoe bepaalt artikel 187, § 2, van de wet van 4 december 1990 overeenkomstig voornoemde richtlijn dat, wanneer aan de Commissie voor het bank- en financieel zaken vragen worden gesteld door een controleoverheid van een andere lidstaat, de aangezochte gerechtelijke overheden aan de Commissie voor het bank- en financieel zaken alle inlichtingen meedelen die nuttig worden geacht om het antwoord vanwege de Commissie op te stellen.

In diezelfde zin lijkt het in het kader van de omzetting van hogergenoemde richtlijn 89/592 in Belgisch recht, onontbeerlijk een uitzondering te maken op het beginsel dat het uiteindelijk doel van de inlichtingen in handen van de cel voor financiële informatieverwerking zuiver gerechtelijk is. Deze uitzondering kan enkel betrekking hebben op de informatie die door de in artikel 2 van de wet van 11 januari 1993 beoogde ondernemingen en personen aan de cel werd meegegeeld overeenkomstig de artikelen 12 tot 14 en 15, § 1, van deze wet.

Het is van belang dat het verzoek van de Commissie bijzonder gemotiveerd wordt teneinde de cel precies in te lichten over de context.

Artikel 7

Teneinde de doeltreffendheid van de strijd tegen het witwassen van geld te verhogen, is het aangewezen de verhouding tussen de strafrechtelijke inbreuk,

Article 5

La cellule pouvant recourir à des experts externes, il convient de soumettre expressément ceux-ci à l'obligation au secret professionnel prévu à l'égard des membres de la cellule et de son personnel.

Compte tenu des compétences d'enquête que possèdent les autorités de contrôle et de tutelle des organismes financiers soumis à la loi du 11 janvier 1993 et afin que ces autorités disposent des informations nécessaires à l'exercice de leurs compétences, il s'indique que la cellule de traitement des informations financières informe ces autorités lorsqu'elle a dénoncé au parquet des faits de blanchiment de capitaux ou de biens provenant d'une infraction pour laquelle elles disposent d'une compétence d'enquête.

Article 6

En vertu de l'article 8 de la directive 89/592 du 13 novembre 1989, concernant la coordination des réglementations relatives aux opérations d'initiés, l'autorité de contrôle doit pouvoir répondre aux demandes de renseignements des autorités étrangères compétentes pour ce type de délit. À cette fin et conformément à la directive précitée, l'article 187, § 2, de la loi du 4 décembre 1990 prévoit que lorsque la Commission bancaire et financière est interrogée par une autorité de contrôle d'un autre État membre, les autorités judiciaires interrogées transmettent à la Commission bancaire et financière tout renseignement jugé utile pour l'élaboration de la réponse à donner par la Commission.

Dans le même sens, une exception au principe qui veut que les informations détenues par la cellule de traitement des informations financières aient une finalité purement judiciaire paraît indispensable dans le cadre de la transposition en droit belge de la directive 89/592 susmentionnée. Une telle exception ne peut viser que les informations transmises à la cellule par les organismes et personnes visés à l'article 2 de la loi du 11 janvier 1993, en application des articles 12 à 14 et 15, § 1er, de cette loi.

Il importe enfin que la demande de la Commission soit spécialement motivée pour que la cellule soit informée avec précision de son contexte.

Article 7

Dans le but de renforcer l'efficacité de la lutte contre le blanchiment de capitaux, il convient de revoir l'articulation entre le délit pénal prévu à

waarvan sprake in artikel 505, 2°, van het Strafwetboek (wet van 17 juli 1990), en de door de wet van 11 januari 1993 beoogde gedragingen te herzien.

Het verschil in het toepassingsveld van beide wetgevingen wat de strafrechtelijke inbreuken betreft die aan de grondslag liggen van geld of activa, blijkt geen hinderpaal te vormen voor de goede werking van het in België opgezette stelsel. Dit onderscheid, dat ruim werd verantwoord in de loop van de voorbereidende werken van de wet van 11 januari 1993, is inderdaad één van de factoren die de goede samenwerking van de financiële sector bevorderen.

Deze keuze was essentieel om het noodzakelijke vertrouwensklimaat te scheppen dat moet bestaan tussen de financiële instellingen en de cel. De aangifte van vermoedens aangaande een cliënt moet beperkt blijven tot de ernstigste gevallen. Op het gebied van de doeltreffendheid is het tevens van belang dat de noodzakelijkerwijze beperkte middelen waarover de cel beschikt, gebruikt worden om de grote criminaliteit te bestrijden. Hier kan de memorie van toelichting van de wet van 11 januari 1993 worden aangehaald, die de bedoelingen van de wetgever op dit vlak nader omschrijft:

«De Regering heeft het niet wenselijk geacht het toepassingsveld van dit wetsontwerp te beperken tot het enige geval van witwassen van geld afkomstig van illegale drughandel. Inderdaad, zelfs al is de illegale drughandel een centrale sector van de hedendaagse misdaad, brengen andere vormen van criminaliteit, die evenzeer ernstig en zorgwekkend zijn eveneens produkten voort die kunnen worden witgewassen en bijgevolg vereisen dat dezelfde bestrijdingsmiddelen worden aangewend.

Daarentegen heeft men aan de financiële ondernemingen geen toepassingsveld willen opleggen dat zo ruim is als dat bepaald in artikel 505, 2°, van het Strafwetboek. Het misdrijf van verruimde heling dat door deze bepaling is omschreven, dekt inderdaad de vermogensvoordelen die uit elk misdrijf worden gehaald, ongeacht zijn aard of zijn ernst. Uitbreiding van het toepassingsveld van de wet tot geld afkomstig van elk misdrijf zou tot gevolg hebben gehad dat op de financiële ondernemingen een uiterst zware last zou wegen, inzonderheid ingevolge de in de artikelen 12 en 14 opgelegde verplichting om kennisgeving te doen in geval witwassen wordt vermoed. Rekening houdend met het feit dat dit systeem van kennisgeving afwijkt van de bij bankoperaties gebruikelijke regels van niet-inmenging en discretie, leek het overigens opportuun de toepassing ervan te beperken tot de vormen van criminaliteit die wegens hun ernst en ingewikkeldheid, de toepassing van uitzonderlijke opsporingsmiddelen zouden vereisen.

Op grond van deze overwegingen heeft de Regering bijgevolg gezocht naar een evenwicht tussen de noodzaak de goede werking van het financiële stelsel

l'article 505, 2°, du Code pénal (loi du 17 juillet 1990) et les comportements visés par la loi du 11 janvier 1993.

La différence entre les champs d'application de ces deux législations concernant les infractions pénales à l'origine des capitaux ou des biens ne paraît pas être un obstacle au bon fonctionnement du système mis en place en Belgique. Cette distinction, qui a été longuement justifiée au cours des travaux préparatoires de la loi du 11 janvier 1993, est, en effet, un des éléments qui favorise la bonne collaboration du secteur financier.

Ce choix était essentiel pour créer le nécessaire climat de confiance qui doit exister entre les organismes financiers et la cellule. La dénonciation de soupçons concernant un client doit rester réservée aux cas les plus graves. Sur le plan de l'efficacité, il importe également que les moyens, forcément limités, dont dispose la cellule, soient utilisés pour permettre de combattre la grande criminalité. On peut citer ici l'exposé des motifs de la loi du 11 janvier 1993 qui précise les intentions du législateur dans ce domaine :

«Le Gouvernement n'a pas estimé souhaitable de limiter l'application du présent projet de loi au seul cas de blanchiment de capitaux provenant du trafic illicite de stupéfiants. En effet, même si le trafic illicite de stupéfiants constitue un secteur central de la criminalité contemporaine, d'autres formes de criminalité, qui sont tout aussi graves et préoccupantes, génèrent également des produits qui sont susceptibles d'être blanchis et requièrent par conséquent le recours aux mêmes moyens de lutte.

À l'opposé, l'on n'a pas voulu imposer aux organismes financiers un champ d'application aussi large que celui prévu par l'article 505, 2°, du Code pénal. L'infraction de recel élargi prévue par cette disposition couvre en effet les avantages patrimoniaux tirés de toute infraction, quelle que soit sa nature ou sa gravité. Étendre le champ d'application de la loi aux capitaux provenant de toute infraction aurait conduit à faire peser sur les organismes financiers un fardeau extrêmement lourd, en particulier du fait de l'obligation de transmission d'information prévue aux articles 12 et 14, en cas de soupçon de blanchiment. Par ailleurs, tenant compte du fait que ce système d'information est dérogoire à l'égard des règles habituelles de non-ingérence et de confidentialité dans les opérations bancaires, il est opportun d'en limiter l'application à des formes de criminalité qui, par leur gravité et leur complexité, requerraient la mise en oeuvre de moyens de recherche exceptionnels.

Sur la base de ces considérations, le Gouvernement a par conséquent cherché un point d'équilibre entre la nécessité du respect du bon fonctionnement du

te eerbiedigen, wat belet dat aan de beoogde financiële ondernemingen en personen buitennissige verplichtingen zouden worden opgelegd, en de nood aan billijkheid en doeltreffendheid in de werking van het gerecht ten aanzien van de ernstige vormen van criminaliteit. Dit zijn de principes die voor ogen werden gehouden bij de keuze van de limitatieve lijst geformuleerd in artikel 3.» (Parl. besch. Senaat, 468/1, B.Z. 1991-1992, blz. 7 en 8.)

Daarentegen ziet men geen reden om een onderscheid te handhaven tussen de strafwet en de administratieve wet wat de overige constitutieve elementen van het witwassen betreft, vermits deze afwijking van aard is de doelmatigheid van de vervolging te hinderen.

Bovendien bepaalt artikel 2 van de Europese richtlijn van 10 juni 1991 dat het door haar omschreven witwassen van geld in alle lidstaten «verboden» moet worden, wat insluit dat het volledig dient te worden gecriminaliseerd.

De Regering heeft op dit punt eveneens de voorstellen gevolgd die de cel voor financiële informatieverwerking in haar voornoemd advies heeft geformuleerd (Activiteitenverslag 1993-1994, blz. 38 en 39):

«Een betere harmonisatie ware wenselijk om drie onderlinge afwijkingen, die van aard zijn de doelmatigheid van de vervolging te hinderen, weg te werken.

Volgens een algemeen aanvaarde interpretatie is de strafrechtelijke inbreuk, net als heling, een ogenblikkelijk misdrijf, niettegenstaande de gebruikte bewoordingen («in bezit, bewaring of beheer hebben genomen»), terwijl de wet van 11 januari 1993 duidelijk bepaalde voortdurende handelingen beoogt. Het ogenblikkelijk karakter van de strafrechtelijke inbreuk kan de vervolging in België beletten van een vreemdeling die in het buitenland in het bezit komt van het geld en zich naar België begeeft om dit bij een financiële onderneming wit te wassen.

Het is zo dat, zoals in de materie van bedrieglijk onvermogen, het misdrijf kan worden herhaald wanneer nieuwe daden van witwassen (bijvoorbeeld manuele wissel, deponeren, overschrijven, opname, omzetting in effecten...) door hun uitvoerder op het nationaal grondgebied worden gesteld. (Zie in deze zin Corr. Antwerpen, 14 april 1994, T.R.V. 1994, 285, commentaar F. Hellemans. In deze zaak werden de vervolgingen ingesteld na aangifte door de cel).

Ware het niet eenvoudiger uitdrukkelijk te bepalen dat het om een voortdurend misdrijf gaat, zoals dit het geval is in meerdere buitenlandse wetgevingen? Dit is trouwens het voornemen dat door de minister van Justitie werd uitgedrukt tijdens de voorbereidende werken van de wet van 17 juli 1990 (*Hand.*, Senaat, 3 juli 1990, blz. 2408). Met een ander gevolg van het voortdurend karakter van een misdrijf voor ogen, heeft de minister inderdaad verklaard dat, bij de

système financier, qui empêchait que soient imposées aux organismes financiers et aux personnes visés des obligations exorbitantes, et celle de l'équité et de l'efficacité dans le fonctionnement de la justice, à l'égard des formes de criminalité les plus graves. Tels sont les principes qui ont guidé le choix de la liste limitative formulée à l'article 3.» (Sénat, 468/1, S.E. 1991-1992, pp. 7 et 8.)

En revanche, on n'aperçoit pas la raison de maintenir une différence en ce qui concerne les autres éléments constitutifs du blanchiment entre la loi pénale et la loi administrative, cette divergence étant de nature à entraver le bon aboutissement des poursuites.

En outre, l'article 2 de la directive européenne du 10 juin 1991 prévoit que le blanchiment de capitaux tel que défini par celle-ci doit être «interdit» dans tous les États membres, ce qui implique sa criminalisation complète.

Le Gouvernement a également suivi sur ce point les suggestions formulées par la cellule de traitement des informations financières dans son avis précité (Rapport d'activités 1993-1994, pp. 38 et 39):

«Une meilleure harmonisation serait souhaitable pour éviter trois divergences de nature à entraver le bon aboutissement des poursuites.

Selon une interprétation généralement admise, le délit pénal est, à l'instar du recel, une infraction instantanée, malgré les termes utilisés («avoir possédé, gardé ou géré»), alors que la loi du 11 janvier 1993 vise manifestement certains comportements continus. Le caractère instantané du délit pénal pourrait empêcher la poursuite en Belgique d'un étranger qui entre en possession à l'étranger des capitaux et qui se rend en Belgique pour les blanchir auprès d'un organisme financier.

Certes, comme en matière d'organisation frauduleuse d'insolvabilité, l'infraction peut être continuée lorsque de nouveaux faits de blanchiment (par exemple change manuel, dépôt, virement, retrait, conversion en titres...) sont accomplis par son auteur sur le territoire national. (Voir en ce sens Trib. corr. Anvers, 14 avril 1994, T.R.V. 1994, 285, obs. F. Hellemans. Dans cette affaire, les poursuites ont été intentées après dénonciation par la cellule).

Ne serait-il pas plus simple de prévoir expressément qu'il s'agit d'un délit continu, comme c'est le cas dans plusieurs législations étrangères? C'est d'ailleurs l'intention qui avait été exprimée par le ministre de la Justice lors des travaux préparatoires de la loi du 17 juillet 1990 (*Ann. parl.*, Sénat, 3 juillet 1990, p. 2408). Songeant à une autre conséquence du caractère continu d'un délit, le ministre avait, en effet, déclaré qu'en cas d'adoption de la directive euro-

invoering van de Europese richtlijn, het witwassen ook een misdrijf zou moeten zijn zelfs wanneer de wetenschap na de inbewaarneming, de aanvaarding van het deposito, de aankoop, de verkoop en de wissel zou komen. Een ander gevolg is op haar beurt van groot belang in deze, vaak ingewikkelde en moeilijk op te sporen zaken. Wanneer het een voortdurend misdrijf betreft, neemt de verjaring van de publieke vordering slechts een aanvang vanaf het ogenblik van de beëindiging van de witwasgedraging, en niet bij de inbezitname van het geld of de activa door de witwasser.

Tweede verschil: vertrekkende van het model van de heling, beoogt de strafrechtelijke inbreuk het in ontvangst nemen van het geld, terwijl de wet van 11 januari 1993 betrekking heeft op zowel de inbezitname als de injectie van het geld in het financiële stelsel. Evenals de heler mag de witwasser dus niet de dader zijn van het misdrijf dat aan de grondslag ligt van de gelden (bijvoorbeeld de handel in verdovende middelen), terwijl hij dit wel kan zijn in hoofde van de administratieve wet, overeenkomstig de Europese richtlijn. In dit opzicht is het onjuist te denken dat de dader van het oorspronkelijk misdrijf steeds kan vervolgd worden op grond van dit laatste, inzonderheid wanneer dit in het buitenland werd gepleegd, al was het maar omwille van de bewijsmoeilijkheden. Het is mogelijk dat een vreemdeling die in België gelden witwast, afkomstig van een drughandel in het buitenland, niet kan worden vervolgd of veroordeeld, noch in België — want men verdenkt hem één van de daders te zijn van het basismisdrijf —, noch in het buitenland — want het bewijsmateriaal over zijn medewerking aan de drughandel kan aldaar onvoldoende worden geacht.

Volgens de door de Financiële Actiegroep in maart 1994 verzamelde gegevens stellen volgende Staten het witwassen door de dader van het hoofdmisdrijf strafbaar: Australië, Canada, Denemarken, Griekenland, IJsland, Japan, Luxemburg, Noorwegen, Portugal, Singapore, Spanje, Zweden, Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten. Andere maken aanstalten om dit te doen: Hong-Kong, Ierland en Nieuw-Zeeland.

Het derde verschil betreft de poging. Waarom deze niet weerhouden op strafrechtelijk vlak, wanneer zij uitdrukkelijk wordt voorzien door de wet van 11 januari 1993 ? De cel moet aan het parket een poging tot witwassen mededelen, terwijl deze geen strafrechtelijke inbreuk maakt. De sociale gevaarlijkheid van de eenvoudige poging tot witwassen verantwoordt de strafbaarheidstelling, net als de poging tot oplichting, zoals de wet van 16 juni 1993 heeft voorzien. »

Het lijkt dus aangewezen dat de strafwet ook de door de wet van 11 januari 1993 omschreven gedragingen zou beogen, hetgeen meer in het bijzonder ook de inbreng van activa in het financiële stelsel strafbaar

péenne, le blanchiment devra être érigé en infraction dans le cas où la connaissance est même postérieure à la prise de gestion, à l'acceptation du dépôt, à l'achat, à la vente et à l'échange. Une autre conséquence est, elle aussi, très importante dans ces affaires souvent complexes et difficiles à détecter. S'il s'agit d'un délit continu, la prescription de l'action publique ne prendra cours qu'à partir du moment de la cessation du comportement de blanchiment, et non lors de l'entrée en possession des capitaux ou des biens par le blanchisseur.

Deuxième différence: construit sur le modèle du recel, le délit pénal vise la réception des capitaux alors que la loi du 11 janvier 1993 concerne tant la réception que l'injection de ceux-ci dans le système financier. Comme le receleur, le blanchisseur ne peut donc être l'auteur de l'infraction qui est à l'origine des fonds (par exemple trafic de stupéfiants), alors qu'il peut très bien l'être pour la loi administrative, conformément à la directive européenne. À cet égard, il est inexact de penser que l'auteur de l'infraction principale pourra toujours être poursuivi sur la base de celle-ci, particulièrement lorsqu'elle aura été commise à l'étranger, ne fût-ce qu'en raison des difficultés de preuve. Un étranger qui a blanchi en Belgique des fonds provenant d'un trafic de stupéfiants commis à l'étranger pourrait ne pas être poursuivi ou condamné ni en Belgique, car on le soupçonne d'être l'un des auteurs de l'infraction principale, ni à l'étranger car les éléments de preuve de sa participation au trafic y seraient jugés insuffisants.

Selon les données recueillies par le G.A.F.I. en mars 1994, les États suivants incriminent le blanchiment par l'auteur de l'infraction principale: Australie, Canada, Danemark, Grèce, Islande, Japon, Luxembourg, Norvège, Portugal, Singapour, Espagne, Suède, Royaume-Uni, États-Unis. D'autres s'apprêtent à le faire: Hong-Kong, Irlande et Nouvelle-Zélande.

La troisième différence concerne la tentative. Pourquoi ne pas la retenir sur le plan pénal, alors qu'elle est visée expressément par la loi du 11 janvier 1993 ? La cellule doit dénoncer au parquet une tentative de blanchiment, alors que celle-ci ne constitue pas une infraction pénale. La dangerosité sociale de la simple tentative de blanchiment justifie son incrimination, à l'instar de la tentative d'escroquerie, comme l'a prévu la loi du 16 juin 1993. »

Il a donc paru nécessaire que la loi pénale vise tous les comportements définis par la loi du 11 janvier 1993, ce qui implique notamment l'incrimination de l'injection des capitaux dans le système financier et

zou maken en niet meer alleen de loutere ontvangst ervan. Het misdrijf zal kunnen gepleegd worden zowel door de dader van het hoofdmisdrijf dat aan de grondslag ligt van het geld of de activa, als door een derde. Bovendien zal de poging strafbaar zijn en zal het misdrijf soms een voortdurend karakter hebben.

Artikel 8

Deze wet moet aangepast worden aan de nieuwe redactie van artikel 505 van het Strafwetboek.

*De Vice-Eerste minister
en minister van Justitie
en Economische Zaken,*

M. WATHELET.

De minister van Financiën,

Ph. MAYSTADT.

non plus seulement leur seule réception. Le délit pourra être commis tant par l'auteur de l'infraction principale à l'origine des capitaux ou des biens que par un tiers. En outre, la tentative sera punissable et l'infraction aura parfois un caractère continu.

Article 8

Cette loi doit être adaptée à la nouvelle rédaction de l'article 505 du Code pénal.

*Le Vice-Premier ministre
et ministre de la Justice
et des Affaires économiques,*

M. WATHELET.

Le ministre des Finances,

Ph. MAYSTADT.

ONTWERP VAN WET

ALBERT II,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Vice-Eerste minister,
minister van Justitie en Economische Zaken en van
Onze minister van Financiën,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Onze Vice-Eerste minister, minister van Justitie en
Economische Zaken en Onze minister van Financiën
zijn gelast in Onze Naam bij de Wetgevende Kamers
het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst
volgt:

Artikel 1

Artikel 3, § 2, van de wet van 11 januari 1993 tot
voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel
voor het witwassen van geld, gewijzigd bij de wet van
11 juli 1994, wordt vervangen door de volgende bepa-
ling:

«§ 2. Voor de toepassing van deze wet is de
herkomst van geld of activa illegaal wanneer deze
voortkomen uit:

1° een misdrijf dat in verband staat met terrorisme,
georganiseerde misdaad, illegale drughandel, illegale
handel in wapens, goederen en koopwaren, handel in
clandestiene werkrachten, mensenhandel, exploita-
tie van de prostitutie, illegaal gebruik bij dieren van
stoffen met hormonale, antihormonale, beta-adrener-
gische of produktie-stimulerende werking of illegale
handel in dergelijke stoffen, illegale handel in men-
selijke organen of weefsels, fraude ten nadele van de
financiële belangen van de Europese Gemeenschap,
ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij
bijzonder ingewikkelde mechanismen of procédés
van internationale omvang worden aangewend, of
omkoping van openbare ambtenaren;

2° een beursmisdrijf of een onwettig openbaar
aantrekken van spaargelden;

3° een financiële oplichting, een gijzeling, een dief-
stal of afpersing met geweld of bedreiging, of een be-
drieglijke bankbreuk.»

PROJET DE LOI

ALBERT II,

Roi des Belges,

À tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition de Notre Vice-Premier ministre,
ministre de la Justice et des Affaires économiques et
de Notre ministre des Finances,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Notre Vice-premier ministre, ministre de la Justice
et des Affaires économiques et Notre ministre des
Finances sont chargés de présenter en Notre Nom aux
Chambres législatives le projet de loi dont la teneur
suit:

Article 1er

L'article 3, § 2, de la loi du 11 janvier 1993 relative à
la prévention de l'utilisation du système financier aux
fins du blanchiment de capitaux, modifié par la loi du
11 juillet 1994, est remplacé par la disposition
suivante:

«§ 2. Pour l'application de la présente loi, l'origine
de capitaux ou de biens est illicite lorsque ceux-ci
proviennent de la réalisation:

1° d'une infraction liée au terrorisme, à la crimina-
lité organisée, au trafic illicite de stupéfiants, au trafic
illicite d'armes, de biens et de marchandises, au trafic
de main-d'œuvre clandestine, au trafic d'êtres
humains, à l'exploitation de la prostitution, à
l'utilisation illégale chez les animaux de substances à
effet hormonal, à effet antihormonal, à effet beta-
adrénergique ou à effet stimulateur de production ou
au commerce illégal de telles substances, au trafic illi-
cite d'organes ou de tissus humains, à la fraude au
préjudice des intérêts financiers de la Communauté
européenne, à la fraude fiscale grave et organisée qui
met en œuvre des mécanismes complexes ou qui use
de procédés à dimension internationale ou à la
corruption de fonctionnaires publics;

2° d'un délit boursier ou d'un appel public irrégul-
lier à l'épargne;

3° d'une escroquerie financière, d'une prise
d'otages, d'un vol ou d'une extorsion à l'aide de
violences ou de menaces ou d'une banqueroute frau-
duleuse.»

Art. 2

In artikel 11 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 2 wordt vervangen door de volgende bepaling:

« § 2. Onverminderd de bevoegdheden van de gerechtelijke autoriteiten, wordt deze autoriteit belast met de ontvangst en de ontleding van informatie die is meegedeeld door de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen krachtens de artikelen 12 tot 15, door de controle- en toezichthoudende overheden krachtens artikel 21 en door de buitenlandse instellingen met gelijkaardige opdrachten als de hare in het kader van wederzijdse samenwerking. Ze neemt alle noodzakelijke maatregelen overeenkomstig de artikelen 12 tot 16. »;

2° in § 3, tweede lid, worden de woorden « een functie » vervangen door de woorden « een functie van bestuurder, van directeur, van zaakvoerder of van aangestelde ».

Art. 3

Artikel 15, § 1, van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« § 1. Wanneer de cel voor financiële informatieverwerking een in artikel 11, § 2, beoogde kennisgeving ontvangt, mag zij eisen dat al de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen alsook de politiediensten en administratieve diensten van de Staat, haar alle bijkomende inlichtingen die zij voor de vervulling van haar opdracht nuttig acht, meedelen binnen de door haar bepaalde termijn. »

Art. 4

In artikel 16 van dezelfde wet worden de woorden « die haar krachtens artikel 12 tot 15 is meegedeeld » vervangen door de woorden « bedoeld in artikel 11, § 2 ».

Art. 5

In artikel 17 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid van § 1, worden de woorden « of de externe deskundigen waarop zij beroep doet » ingevoegd tussen het woord « personeel » en het woord « , zelfs »;

2° in het tweede lid van § 1, worden de woorden « Het lid van de cel of van haar personeel dat » vervangen door de woorden « Het lid van de cel of van haar personeel dat of de externe deskundige die »;

Art. 2

À l'article 11 de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1° le § 2 est remplacé par la disposition suivante:

« § 2. Sans préjudice des compétences des autorités judiciaires, cette autorité est chargée de recevoir et d'analyser les informations transmises par les organismes et les personnes visés à l'article 2, en vertu des articles 12 à 15, par les autorités de contrôle ou de tutelle de ces organismes et personnes en vertu de l'article 21 et par les organismes étrangers remplissant des fonctions similaires aux siennes, dans le cadre d'une collaboration mutuelle. Elle prend toutes les mesures nécessaires, conformément aux articles 12 à 16. »;

2° au § 3, alinéa 2, les mots « des fonctions » sont remplacés par les mots « une fonction d'administrateur, de directeur, de gérant ou de préposé ».

Art. 3

L'article 15, § 1er, de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« § 1er. Lorsque la cellule de traitement des informations financières reçoit une information visée à l'article 11, § 2, elle peut se faire communiquer de la part de tous les organismes et les personnes visés à l'article 2 ainsi que des services de police et des services administratifs de l'État, tous les renseignements complémentaires qu'elle juge utiles à l'accomplissement de sa mission, dans le délai qu'elle détermine. »

Art. 4

À l'article 16, de la même loi les mots « qui lui sont transmises en vertu des articles 12 à 15 » sont remplacés par les mots « visées à l'article 11, § 2 ».

Art. 5

À l'article 17 de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1° à l'alinéa 1er du § 1er les mots « ou les experts externes auxquels elle a recours » sont insérés entre le mot « personnel » et les mots « ne peuvent »;

2° à l'alinéa 2 du § 1er, les mots « Le membre de la cellule ou le membre de son personnel » sont remplacés par les mots « Le membre de la cellule, le membre de son personnel ou l'expert externe »;

3° paragraaf 2 wordt aangevuld met het volgende lid:

« Wanneer zij bij toepassing van de artikelen 12, § 3, en 16, aan de procureur des Konings te Brussel informatie meedeelt betreffende het witwassen van geld of activa voortkomend uit een misdrijf waarvoor een controle- of toezichthoudende overheid een opsporingsbevoegdheid heeft, licht de cel eveneens die overheid in van deze mededeling. »

Art. 6

Artikel 187, § 2, van de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten wordt aangevuld met het volgende lid:

« In het geval beoogd in het eerste lid bezorgt de cel voor financiële informatieverwerking aan de Commissie voor het bank- en financieewezen, als deze hiertoe een speciaal gemotiveerde aanvraag doet, alle inlichtingen, documenten of stukken betreffende de informatie die de cel krachtens de artikelen 12 tot 14 en 15, § 1, van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld heeft ontvangen van de ondernemingen en personen bedoeld in artikel 2 van die wet en die geacht worden nuttig te zijn voor het opstellen van het antwoord dat de Commissie moet verstrekken. »

Art. 7

Artikel 505 van het Strafwetboek, gewijzigd bij de wet van 17 juli 1990, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« *Artikel 505.* — Met gevangenisstraf van vijftien dagen tot vijf jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot honderdduizend frank of met een van die straffen alleen worden gestraft:

1° zij die weggenomen, verduisterde of door misdaad of wanbedrijf verkregen zaken of een gedeelte ervan helen;

2° zij die zaken bedoeld in artikel 42, 3°, hebben gekocht, in ruil of om niet hebben ontvangen, in bezit, bewaring of beheer hebben genomen, ofschoon zij de oorsprong ervan kennen of moesten kennen;

3° zij die de zaken, bedoeld in artikel 42, 3°, omgezet of overgedragen hebben met de bedoeling de illegale herkomst ervan te verbergen of te verdoezelen of een persoon die betrokken is bij een misdrijf waaruit deze zaken voortkomen, te helpen ontkomen aan de rechtsgevolgen van zijn daden;

4° zij die de aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing of eigendom van de in artikel 42, 3°, bedoelde zaken hebben verheeld of verhuld, ofschoon zij de oorsprong ervan kenden of moesten kennen.

3° le § 2 est complété par l'alinéa suivant:

« De même, lorsqu'elle transmet au procureur du Roi de Bruxelles, en application des articles 12, § 3, et 16, des informations relatives au blanchiment de capitaux ou de biens provenant d'une infraction pour laquelle une autorité de contrôle ou de tutelle possède une compétence d'enquête, la cellule informe celle-ci de cette transmission. »

Art. 6

L'article 187, § 2, de la loi du 4 décembre 1990 relative aux opérations financières et aux marchés financiers est complété par l'alinéa suivant:

« Dans l'hypothèse visée à l'alinéa 1er, la cellule de traitement des informations financières transmet à la Commission bancaire et financière, à la demande spécialement motivée de celle-ci, tout renseignement, document ou pièce jugé utile pour l'élaboration de la réponse à donner par la Commission, relatif aux informations transmises à la cellule par les organismes et personnes visés à l'article 2 de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux, en vertu des articles 12 à 14 et 15, § 1er, de cette loi. »

Art. 7

L'article 505 du Code pénal, modifié par la loi du 17 juillet 1990, est remplacé par la disposition suivante:

« *Article 505.* — Seront punis d'un emprisonnement de quinze jours à cinq ans et d'une amende de vingt-six francs à cent mille francs ou d'une de ces peines seulement:

1° ceux qui auront recelé, en tout ou en partie, les choses enlevées, détournées ou obtenues à l'aide d'un crime ou d'un délit;

2° ceux qui auront acheté, reçu en échange ou à titre gratuit, possédé, gardé ou géré des choses visées à l'article 42, 3°, alors qu'ils en connaissaient ou devaient en connaître l'origine;

3° ceux qui auront converti ou transféré des choses visées à l'article 42, 3°, dans le but de dissimuler ou de déguiser leur origine illicite ou d'aider toute personne qui est impliquée dans la réalisation de l'infraction d'où proviennent ces choses, à échapper aux conséquences juridiques de ses actes;

4° ceux qui auront dissimulé ou déguisé la nature, l'origine, l'emplacement, la disposition, le mouvement ou la propriété des choses visées à l'article 42, 3°, alors qu'ils en connaissaient ou devaient en connaître l'origine.

De in 3° en 4° beoogde misdrijven blijven bestaan, ook indien ze gepleegd worden door de dader of mededader van, respectievelijk de medeplichtige aan het misdrijf waaruit de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, voortkomen.

De zaken bedoeld in 1°, 2°, 3° en 4° van dit artikel maken het voorwerp uit van de misdrijven die gedekt worden door deze bepalingen, in de zin van artikel 42, 1°, en zij worden verbeurdverklaard, ook indien zij geen eigendom zijn van de veroordeelde, zonder dat deze verbeurdverklaring nochtans de rechten van derden op de goederen die het voorwerp kunnen uitmaken van de verbeurdverklaring, schaadt.

Poging tot een van de misdrijven bedoeld in 2°, 3° en 4° van dit artikel wordt bestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijftigduizend frank of met een van die straffen alleen.

De personen die krachtens deze bepalingen worden gestraft, kunnen bovendien veroordeeld worden tot ontzetting, overeenkomstig artikel 33. »

Art. 8

In artikel 3, § 2, 11°, van de wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het af luisteren, kennisnemen en opnemen van privécommunicatie en -telecommunicatie worden de woorden « eerste lid, 2° » vervangen door de woorden « eerste lid, 2°, 3° en 4° ».

Gegeven te Brussel, 20 februari 1995.

ALBERT

Van Koningswege:

*De Vice-Eerste minister
en minister van Justitie
en Economische Zaken,*

M. WATHELET.

De minister van Financiën,

Ph. MAYSTADT.

Les infractions visées aux 3° et 4° du présent article existent même si leur auteur est, le cas échéant, également auteur, coauteur ou complice de l'infraction d'où proviennent les choses visées à l'article 42, 3°.

Les choses visées aux 1°, 2°, 3° et 4° du présent article constituent l'objet des infractions couvertes par ces dispositions, au sens de l'article 42, 1°, et seront confisquées, même si la propriété n'en appartient pas au condamné, sans que cette confiscation puisse cependant porter préjudice aux droits des tiers sur les biens susceptibles de faire l'objet de la confiscation.

La tentative des délits visés aux 2°, 3° et 4° du présent article sera punie d'un emprisonnement de huit jours à trois ans et d'une amende de vingt-six francs à cinquante mille francs ou d'une de ces peines seulement.

Les personnes punies en vertu des présentes dispositions pourront, de plus, être condamnées à l'interdiction, conformément à l'article 33. »

Art. 8

À l'article 3, § 2, 11°, de la loi du 30 juin 1994 relative à la protection de la vie privée contre les écoutes, la prise de connaissance et l'enregistrement de communications et de télécommunications privées les mots « alinéa premier, 2° » sont remplacés par les mots « alinéa premier, 2°, 3° et 4° ».

Donné à Bruxelles, le 20 février 1995.

ALBERT

Par le Roi:

*Le Vice-Premier ministre
et ministre de la Justice
et des Affaires économiques,*

M. WATHELET.

Le ministre des Finances,

Ph. MAYSTADT.

VOORONTWERP VAN WET VOORGELEGD AAN DE RAAD VAN STATE

HOOFDSTUK V

Wijzigingen in de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld

Art. 22

In artikel 11 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de § 2 wordt vervangen door de volgende bepaling:

« § 2. Onverminderd de bevoegdheden van de gerechtelijke autoriteiten, wordt deze autoriteit belast met de ontvangst en de ontleding van de informatie die is meegedeeld door de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen krachtens de artikelen 12 tot 15, door de controle- en toezichthoudende overheden krachtens artikel 21 en door de buitenlandse instellingen met opdrachten van dezelfde aard als de hare in het kader van een wederzijdse samenwerking. Ze neemt alle noodzakelijke maatregelen overeenkomstig de artikelen 12 tot 16. »;

2° in § 3, tweede lid, worden de woorden « een functie » vervangen door de woorden « een functie van bestuurder, van directeur, van zaakvoerder of van aangestelde ».

Art. 23

Artikel 15, § 1, van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« § 1. Wanneer de cel voor financiële informatieverwerking een in artikel 11, § 2, beoogde kennisgeving ontvangt, mag zij eisen dat al de in artikel 2 beoogde ondernemingen en personen alsook de politiediensten en administratieve diensten van de Staat, haar alle bijkomende inlichtingen die zij voor de vervulling van haar opdracht nuttig acht, meedelen binnen de door haar bepaalde termijn. »

Art. 24

In artikel 16 van dezelfde wet worden de woorden « die haar krachtens artikel 12 tot 15 is meegedeeld » vervangen door « bedoeld in artikel 11, § 2 ».

Art. 25

In artikel 17, § 1, van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, worden de woorden « of de externe deskundigen waarop zij beroep doet » ingevoegd tussen het woord « personeel » en het woord « , zelfs »;

2° in het tweede lid, worden de woorden « Het lid van de cel of van haar personeel dat » vervangen door de woorden « Het lid van de cel of van haar personeel dat of de externe deskundige die ».

AVANT-PROJET DE LOI SOUMIS AU CONSEIL D'ÉTAT

CHAPITRE V

Modifications à la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux

Art. 22

À l'article 11 de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins de blanchiment de capitaux sont apportées les modifications suivantes:

1° le § 2 est remplacé par la disposition suivante:

« § 2. Sans préjudice des compétences des autorités judiciaires, cette autorité est chargée de recevoir et d'analyser les informations transmises par les organismes et les personnes visés à l'article 2, en vertu des articles 12 à 15, par les autorités de contrôle ou de tutelle de ces organismes et personnes en vertu de l'article 21 et par les organismes étrangers remplissant des fonctions similaires aux siennes, dans le cadre d'une collaboration mutuelle. Elle prend toutes les mesures nécessaires, conformément aux articles 12 à 16. »;

2° au § 3, alinéa 2, les mots « des fonctions » sont remplacés par les mots « une fonction d'administrateur, de directeur, de gérant ou de proposé ».

Art. 23

L'article 15, § 1er, de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« § 1er. Lorsque la cellule de traitement des informations financières reçoit une information visée à l'article 11, § 2, elle peut se faire communiquer de la part de tous les organismes et les personnes visés à l'article 2 ainsi que des services de police et des services administratifs de l'État, tous les renseignements complémentaires qu'elle juge utiles à l'accomplissement de sa mission, dans le délai qu'elle détermine. »

Art. 24

À l'article 16, de la même loi les mots « qui lui sont transmises en vertu des articles 12 à 15 » sont remplacés par les mots « visées à l'article 11, § 2 ».

Art. 25

À l'article 17, § 1er, de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1° à l'alinéa 1er les mots « ou les experts externes auxquels elle a recours » sont insérés entre le mot « personnel » et les mots « ne peuvent »;

2° à l'alinéa 2, les mots « Le membre de la cellule ou le membre de son personnel » sont remplacés par les mots « Le membre de la cellule, le membre de son personnel ou l'expert externe ».

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 2 december 1994 door de minister van Financiën verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van wet « tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld », heeft op 7 december 1994 het volgende advies gegeven:

Volgens artikel 84, tweede lid, dat bij de wet van 15 oktober 1991 is ingevoegd in de gecoördineerde wetten op de Raad van State, moet de minister, wanneer hij vraagt dat het advies van de afdeling wetgeving binnen een termijn van ten hoogste drie dagen wordt gegeven, dat verzoek om spoedbehandeling met bijzondere redenen omkleden.

In het onderhavige geval luidt de motivering aldus:

« De Regering wenst zo vlug mogelijk de maatregelen voorgesteld door de Cel voor Financiële Informatieverstrekking in haar eerste jaarrapport te nemen, om de strijd tegen het witwassen van geld op te voeren. De Ministerraad heeft geoordeeld dat derhalve zo vlug mogelijk over deze ontwerpen het advies van de Raad van State moet worden verkregen. »

*
* *

Voorafgaande opmerking

De tekst die is gevoegd bij de adviesaanvraag van 2 december 1994, is opgemaakt in strijd met alle regels van de wetgevingstechniek (1).

Zeer uitzonderlijk en vanwege de aangevoerde dringende noodzakelijkheid stemt de Raad van State ermee in het ontwerp te onderzoeken, met dien verstande dat het, vooraleer het wordt ingediend, de gebruikelijke vorm van een ontwerp van wet moet aannemen, met inachtneming van de wetgevingstechniek.

**Tweede voorstel tot wijziging:
Wijzigingen in artikel 3, § 2,
van de wet van 11 juli 1993**

De onderzochte tekst geeft omtrent sommige van de gelaakte gedragingen een buitensporig ruime en onduidelijke begripsomschrijving. Dit is inzonderheid het geval met de « ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procédés van internationale omvang worden aangewend ».

In de commentaar op die wijziging staat te lezen dat deze fraude « onder meer de inbreuken op de artikelen 73 en 73bis van het B.T.W. Wetboek omvat en inzonderheid de misdrijven die gemeenzaam « carrousels » worden genoemd ».

In de tekst zelf moeten benevens de overtredingen van de artikelen 73 en 73bis van het Wetboek van de B.T.W., ook de overige bedoelde overtredingen die een ernstige en georganiseerde belastingfraude vormen, op exhaustieve wijze worden opgesomd.

(1) Het ontwerp van koninklijk besluit tot indiening van het ontwerp van wet ontbreekt. De bijtittels die aan de bepalingen voorafgaan, moeten vervallen. De artikelen moeten behoorlijk genummerd worden, inzonderheid met het oog op de invoeging van een hoofdstuk 4bis in de wet van 11 januari 1993. De zinnen die de nieuwe bepalingen inleiden, moeten worden herzien. De opschriften van de gewijzigde wetten en de aanduiding van de wijziging ervan ontbreken.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le ministre des Finances, le 2 décembre 1994, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet de loi « modifiant la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux », a donné le 7 décembre 1994 l'avis suivant:

Suivant l'article 84, alinéa 2, introduit par la loi du 15 octobre 1991 dans les lois coordonnées sur le Conseil d'État, l'urgence qui permet au ministre de demander que l'avis de la section de législation soit donné dans un délai ne dépassant pas trois jours doit être spécialement motivée.

En l'occurrence, la demande d'avis est motivée dans les termes suivants:

« De Regering wenst zo vlug mogelijk de maatregelen voorgesteld door de Cel voor Financiële Informatieverstrekking in haar eerste jaarrapport te nemen, om de strijd tegen het witwassen van geld op te voeren. De Ministerraad heeft geoordeeld dat derhalve zo vlug mogelijk over deze ontwerpen het advies van de Raad van State moet worden verkregen. »

*
* *

Observation préliminaire

Le texte annexé à la demande d'avis du 2 décembre 1994 est établi en méconnaissance de toutes les règles de la légistique (1).

Ce n'est qu'à titre exceptionnel et en raison de l'urgence alléguée que le Conseil d'État procèdera à son examen, étant entendu qu'avant d'être déposé, le présent projet devra être présenté sous la forme usuelle d'un projet de loi et dans le respect de la légistique.

**Deuxième proposition:
Modifications à l'article 3, § 2,
de la loi du 11 juillet 1993**

Le texte examiné donne de certains des comportements incriminés une définition excessivement large et imprécise. Il en va particulièrement ainsi de « la fraude fiscale grave et organisée qui met en œuvre des mécanismes complexes ou qui use de procédés à dimension internationale ».

Dans le commentaire de cette modification, il est précisé que cette « fraude inclut notamment les infractions aux articles 73 et 73bis du Code de la T.V.A., plus particulièrement s'il s'agit de délits communément dénommés carrousels ».

Il convient d'énumérer, dans le texte lui-même, et ce de manière exhaustive, quelles sont, en plus des infractions aux articles 73 et 73bis du Code de la T.V.A., les autres infractions visées qui sont constitutives de la fraude fiscale, grave et organisée.

(1) Le projet d'arrêté royal autorisant le dépôt du projet de loi fait défaut. Les sous-titres précédant les dispositions doivent disparaître. Les articles doivent être correctement numérotés, en particulier pour insérer un chapitre 4bis dans la loi du 11 janvier 1993. Les phrases liminaires introduisant les dispositions nouvelles sont à revoir. Les intitulés des lois modifiées et l'indication de leur modification font défaut.

Zo ook moet in de onderzochte tekst niet naar de beursmisdriven worden verwezen, doch naar het misbruik van voor kennis en naar het manipuleren van koersen, welke beide in de commentaar worden genoemd, alsook, in voorkomend geval, alle overige strafbare feiten die een «beursmisdrif» opleveren.

Omtrent de uitdrukking «fraude ten nadele van de begroting van de Europese Unie» behoort een zelfde opmerking te worden gemaakt.

**Derde voorstel tot wijziging:
Wijziging in artikel 17, § 2,
van de wet van 11 januari 1993**

De zin «De Cel mag eveneens aan de tuchtoverheden van de in artikel 22bis beoogde personen de informaties, nodig voor de uitoefening van hun bevoegdheden, mededelen», moet vervallen. Uit de adviesaanvraag blijkt immers dat het vierde voorstel, te weten de invoeging van een hoofdstuk IVbis, met als opschrift «Andere niet-financiële ondernemingen en beroepen» in de wet van 11 januari 1993, waarbij in die wet een artikel 22bis wordt ingevoegd, «het voorwerp (zal) uitmaken van een afzonderlijk ontwerp van de minister van Justitie, en (...) dus niet (wordt) voorgelegd voor advies aan de Raad van State».

Vijfde voorstel: Wijziging in artikel 187 van de wet van 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten

De ontworpen bepaling wordt ingevoegd in artikel 187, paragraaf 2, van voornoemde wet van 4 december 1990, waarvan ze het derde lid vormt. In de tekst zelf van de bepaling moeten de woorden «van de voorgaande paragraaf» vervallen, daar die verwijzing onjuist is.

De ontworpen bepaling zou aldus gesteld moeten worden: «In het geval beoogd in het eerste lid bezorgt de Cel voor financiële-informatieverwerking aan de Commissie voor het bank- en financieelwezen, als deze hiertoe een speciaal gemotiveerd advies doet, alle inlichtingen, documenten of stukken betreffende de informatie die de Cel krachtens de artikelen 12 tot 14 en 15, § 1, van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld heeft ontvangen van de ondernemingen en personen bedoeld in artikel 2 van de wet en die geacht worden nuttig te zijn voor het opstellen van het antwoord dat de Commissie moet verstrekken.»

Zesde voorstel: Wijzigingen in artikel 505 van het Strafwetboek

Het is met de voorzeker lovenswaardige bedoeling om het witwassen van geld en de vele procédés die daartoe kunnen worden aangewend doeltreffender te bestrijden, dat de onderzochte tekst de in artikel 505 van het Strafwetboek vervatte voorwaarden voor de tenlastelegging van heling nogmaals verruimt.

De verruiming van een bepaling die van zeer algemene aard is, biedt evenwel enkele nadelen, inzonderheid dat sommige gevallen die niets van doen hebben met de strafbare feiten omschreven in het ontworpen artikel 3, § 2, van de wet van 11 januari 1993, in de werkingssfeer van de algemene bepaling worden opgenomen, ofschoon zulks oorspronkelijk misschien niet de bedoeling was.

De commentaar vermeldt overigens niet de redenen waarom het «onderscheid (...) tussen de strafwet en de administratieve wet wat de overige constitutieve elementen van het witwassen betreft» niet hoeft te worden gehandhaafd, doch bepaalt zich ertoe te stellen dat dit onderscheid «van aard is de doelmatigheid van de vervolging te verhinderen».

De même, au lieu de viser les délits boursiers, le texte examiné doit viser le délit d'initié et la manipulation des cours cités dans le commentaire, ainsi que, le cas échéant, tous les autres délits qui seraient constitutifs de «délit boursier».

L'expression «fraude au préjudice du budget de l'Union européenne» appelle une observation semblable.

**Troisième proposition:
Modification à l'article 17, § 2,
de la loi du 11 janvier 1993**

La phrase «La cellule peut également fournir aux autorités disciplinaires des personnes visées à l'article 22bis les informations utiles pour l'exercice de leurs compétences» doit être omise. En effet, il ressort de la demande d'avis que la quatrième proposition, soit l'adjonction à la loi du 11 janvier 1993 d'un chapitre IVbis intitulé «Autres organisations et professions non financières» comprenant l'insertion dans ladite loi d'un article 22bis, «fera l'objet d'un projet séparé du ministre de la Justice et n'est donc pas soumis à l'avis du Conseil d'État».

Cinquième proposition: Modification à l'article 187 de la loi du 4 décembre 1990 relative aux opérations financières et aux marchés financiers

La modification envisagée s'insère dans le paragraphe 2 de l'article 187 de la loi du 4 décembre 1990 précitée dont elle constituerait l'alinéa 3. Dans le texte même de la disposition, les mots «du paragraphe précédent» doivent être omis, ce renvoi étant inexact.

Le texte néerlandais de la disposition, en projet, devrait être rédigé ainsi qu'il est indiqué dans la version néerlandaise du présent avis.

Sixième proposition: Modifications à l'article 505 du Code pénal

Le texte examiné, dans l'intention certes louable de lutter plus efficacement contre le blanchiment d'argent et les multiples procédés auxquels il peut avoir recours, étend plus largement encore que précédemment les conditions d'incrimination du recel prévues à l'article 505 du Code pénal.

L'élargissement d'une disposition qui revêt un caractère tout à fait général n'est pas sans présenter certains inconvénients et, singulièrement, celui de faire entrer dans le champ d'application de la disposition générale des hypothèses qui n'étaient peut être pas initialement envisagées et qui sont étrangères aux infractions visées à l'article 3, § 2, de la loi du 11 janvier 1993 en projet.

Le commentaire n'explique d'ailleurs pas les raisons pour lesquelles la «différence en ce qui concerne les autres éléments constitutifs du blanchiment entre la loi pénale et la loi administrative» ne doit pas être maintenue, se limitant à affirmer que cette différence serait «de nature à entraver le bon aboutissement des poursuites».

Onder voorbehoud van deze opmerkingen schrijve men in het ontworpen artikel 505:

« Met gevangenisstraf ...

1° zij die ...

...

4° ... de oorsprong ervan ...

... de dader of mededader van, respectievelijk de medeplichtige aan ...

... de misdrijven die vallen onder deze bepalingen, ...

Poging tot een van de misdrijven ...

De personen die ... veroordeeld worden tot ontzetting, ...

Zevende wijziging: Wijziging in de wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het af luisteren, kennismaken en opnemen van privécommunicatie en -telecommunicatie

Volgens de aan de Raad van State medegedeelde inlichtingen is de wet van 30 juni 1994 niet bekendgemaakt, zodat de Raad geen advies kan verstrekken omtrent die wijziging.

Slotopmerking

In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 3, § 2, van de wet van 11 januari 1993 wordt niet oordeelkundig omgegaan met het gebruik van het bepaald, respectievelijk het onbepaald lidwoord.

De Nederlandse tekst van het ontwerp is, over het geheel genomen, voor verbetering vatbaar. Bij wijze van voorbeeld zijn in dit advies een aantal tekstvoorstellen gedaan.

De kamer was samengesteld uit:

De heer R. ANDERSEN, kamervoorzitter;

De heren Y. BOUCQUEY en Y. KREINS, staatsraden;

Mevrouw J. GIELISSEN, griffier.

De heer G. PIQUET, ere-eerste auditeur bij de Raad van State, is bij toepassing van artikel 82 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 ter raadpleging opgeroepen.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer R. ANDERSEN.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. REGNIER, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de heer R. HENSENNE, adjunct-referendaris.

De Griffier,

J. GIELISSEN.

De Voorzitter,

R. ANDERSEN.

Sous réserve de ces observations, le texte néerlandais de l'article 505, en projet, devrait être rédigé ainsi qu'il est indiqué dans la version néerlandaise du présent avis.

Septième modification: Modification à la loi du 30 juin 1994 relative à la protection de la vie privée contre les écoutes, la prise de connaissance et l'enregistrement de communications et de télécommunications privées

D'après les renseignements communiqués au Conseil d'État, la loi du 30 juin 1994 n'a pas été publiée de telle sorte qu'il n'est pas en mesure de donner un avis sur cette modification.

Observation finale

Le texte néerlandais de l'avis devrait être rédigé en tenant compte de l'observation faite dans la version néerlandaise, *in fine*, du présent avis.

La chambre était composée de:

M. R. ANDERSEN, président de chambre;

MM. Y. BOUCQUEY et Y. KREINS, conseillers d'État;

Mme J. GIELISSEN, greffier.

M. G. PIQUET, premier auditeur honoraire au Conseil d'État, a été appelé en consultation, en application de l'article 82 des lois sur le Conseil d'État coordonnées le 12 janvier 1973.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. R. ANDERSEN.

Le rapport a été présenté par M. J. REGNIER, premier auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. R. HENSENNE, référendaire adjoint.

Le Griffier,

J. GIELISSEN.

Le Président,

R. ANDERSEN.